

D66

vechtdal

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen

D66
dalfsen

Verkiezingsprogramma
Gemeenteraad 2022-2026

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Participatie	4
Buurt of dorpsbudgetten	4
Groenadoptie.....	4
Burgerraadpleging	4
Jeugd.....	4
Onderwijs.....	4
Efficiënt gebruik.....	5
Energie neutrale schoolgebouwen	5
Ventilatie	5
Voortgezet Onderwijs	5
Hoger Onderwijs	5
Wonen.....	5
1000 nieuwe wooneenheden	6
Inbreiden voor uitbreiden	6
Verduurzamen bestaande woningen	6
Bevordering doorstroming en bouwen naar behoefte.....	6
Open houding voor woningsplitsing en flexwonen	6
Economie	7
MKB bedrijven	7
Samenwerking	7
Bedrijfsterreinen.....	7
Koploper	7
Energie	7
Zon op dak	8
Zonneparken.....	8
Elektriciteitsnet.....	8
Energie coöperatie.....	8
Gasloos	8
Energiecoaches	8
Inzicht	8
Lasten en lusten.....	9
Waterstof.....	9
Verkeer en Vervoer	9
Goede en veilige verbindingen	9
Geluidsoverlast N-wegen.....	9
Tunnel onder de rondweg	9

Elektrisch rijden	9
Deelmobiliteit; Auto en fiets op afroep	10
Waterstoftankstation	10
OV verbindingen en treinstations	10
Fietssnelwegen	10
Leefbaarheid	10
Samenhang vergroten	10
Circulaire landbouw	10
Stoppende agrariërs	11
Biodiversiteit	11
Gezondheid, Sport en bewegen	11
Een preventiemodel	11
Bereikbaar en betaalbaar	11
Sportstimuleringsregeling	11
Kunst en Cultuur	12
Serieus nemen	12
Cultuurstimuleringsregeling	12
Sociaal domein	12
Wel kunnen	12
Basisbanen	13
Mantelzorgers	13
WMO	13
Jeugdzorg en jongvolwassenen	13
Zorgeloos ouder worden	13
Vluchtelingen, Locatie	13
Veiligheid	13
Politie lokaal bereikbaar	14
Actieve gemeente	14
Buurtveilig	14
Onderwereld-bovenwereld	14
Uitweg	14
Financiën	14
Solide financiën	15
Duidelijkheid	15
Inflatie	15
Investeringsagenda	15
Nieuw beleid	15

Inleiding

D66 Dalfsen is de plaatselijke vertegenwoordiging van het landelijke D66. We zijn samen met de gemeente Hardenberg & Ommen verbonden in D66 Vechtdal.

Wij zijn blij deel uit te maken van een groter geheel want de lokale politiek houdt niet op bij de gemeentegrens. Wij hebben direct toegang tot onze D66 collega's bij de Provinciale Staten, de 1e en 2e Kamer in Den Haag en in het Europees parlement in Brussel en worden ondersteund met alle kennis en wijsheid die onze partij herbergt. Zonder verplichtingen, wij bepalen zelf onze lokale koers!

D66 is een sociaal-liberale partij. We staan in een traditie van politieke vernieuwers die streven naar een vrije en rechtvaardige samenleving, waarin mensen zoveel mogelijk zelf kunnen beslissen. Over hun eigen leven, maar ook – met elkaar – hoe we samenleven.

Daarom kiezen wij voor een gemeente waarin iedereen vrij is, maar waarin we niemand laten vallen.

En daarom geloven wij dat mensen pas echt vrij zijn,

- Als de democratie zo werkt, dat iedereen kan meepraten. >[Participatie](#)
- Als ze zichzelf kunnen ontwikkelen en als een ieder eerlijke kansen krijgt om er iets van te maken in het leven. >[Onderwijs](#)
- Als ze zich geen zorgen hoeven te maken over hun huis. >[Wonen](#)
- Als ze zich geen zorgen hoeven te maken over hun inkomen. >[Economie](#)
- Als ze zich geen zorgen hoeven te maken om hun energiebehoefte. >[Energie](#)
- Als we ons veilig en vrij kunnen bewegen. >[Verkeer en vervoer](#)
- Als de wereld waarin we leven ook van waarde is voor generaties na ons. >[Leefbaarheid](#)
- Als er ruimte is voor kunst en cultuur. >[Kunst en cultuur](#)
- Als sporten en bewegen voor iedereen toegankelijk is. >[Gezondheid, sport en bewegen](#)
- Als we in veiligheid kunnen leven. >[Veiligheid](#)
- Als ze zich geen zorgen hoeven te maken over meer gemeentelijke belastingen. >[Financiën](#)

En we laten niemand vallen,

- Als het een keer tegen zit. >[Sociaal domein](#)
- Als de gezondheid niet meewerkt. >[Gezondheid](#)
- Als je moet [vluchten](#) voor bijvoorbeeld oorlogsgeweld

Participatie

D66 hecht waarde aan het werken aan een integer, betrouwbaar en transparant bestuur dat in gelijkwaardigheid met de inwoners samenwerkt. Daarom juichen wij onder meer burgerparticipatie toe, D66 wil samen met burgers plannen en nieuwe (innovatieve) ideeën voor het leefgebied en beleid binnen de gemeentegrenzen ontwikkelen. De politiek kan dat niet alleen. Meedenken van inwoners, bedrijven, overheid en organisaties maakt de inrichting van de gemeente, van ons allen dus. Dus laat uw stem gelden!

Speerpunten

- We starten experimenten met [buurt en dorpsbudgetten](#).
- D66 maakt [groenadoptie](#) mogelijk
- Bij belangrijke thema's krijgen onze inwoners vooraf via een [burgerraadpleging](#) een stem.
- We betrekken de [Jeugd](#) bij de lokale politiek

Buurt of dorpsbudgetten

Bewoners weten wat goed is voor hun buurt. Op basis van dat vertrouwen wil D66 dat er experimenten worden opgestart met een buurt of dorpsbudget. Dat is een door de gemeente vrijgemaakt budget waar bewoners zelf over gaan. Zodat inwoners met plannen kunnen komen voor hun eigen buurt. Dit kan gaan over het opknappen van een pleintje of het organiseren van een activiteit. Zo kunnen inwoners hun eigen straat, buurt en kern nog mooier maken. En dat plan zelf samen begroten.

Groenadoptie

Aanvullend op het buurtbudget wil D66 groenadoptie mogelijk maken. Bij groenadoptie legt de gemeente op verzoek van inwoners adoptievakken aan. Bij voorkeur maakt bestrating plaats voor een groenvak. Ook een bestaand groenvak kan (tijdelijk) worden overgenomen door buurtbewoners. Bewoners krijgen hiermee de mogelijkheid om samen groenvakken in te richten en te onderhouden.

Burgerraadpleging

Bij belangrijke thema's gaan we de participatie zo regelen dat we voorafgaand aan de denkrichtingen of plannenmakerij al een burgerraadpleging organiseren. Een burgerberaad is een vorm van overlegdemocratie. Bij deze manier van besluitvorming buigt een gelote dwarsdoorsnede van de bevolking van een wijk of de gemeente zich over een complexe, beladen kwestie. Deze groep burgers krijgt een helder mandaat, zodat vooraf duidelijk is hoe de uitkomst politiek opgevolgd zal worden. De deelnemers laten zich informeren door een breed aantal aan experts en belanghebbenden, om zich daarna samen te beraden over mogelijke oplossingen. Gezamenlijk ontwikkelen zij maatregelen die eerlijk en toereikend zijn, waarbij het algemeen belang leidend is. Burgerberaden worden onafhankelijk georganiseerd en hebben verschillende waarborgen om politieke of andere externe beïnvloeding te voorkomen. Nu is er al inspraak mogelijk maar dan is een deel van de planvorming al geweest en is er weinig ruimte voor verandering of aanpassing.

Jeugd

D66 wil actief de jeugd betrekken bij de lokale politiek door hen deel te laten zijn van burgerraden en door met regelmaat de onderwijs instellingen in de gemeente te bezoeken aan de hand van actuele thema's.

Onderwijs

Goed onderwijs is de basis voor een vrije, gelukkige samenleving waarin iedereen tot zijn recht kan komen. Een goede en passende opleiding geeft je de vrijheid om je dromen na te jagen en je talenten ten volle te benutten, de vrijheid om je eigen plek te vinden in de maatschappij. Maar ook de vrijheid om de toekomst aan te kunnen, met alles wat er op je afkomt in een wereld die steeds sneller verandert. Goed onderwijs en onderzoek zijn de sleutel voor een sterke, duurzame en wendbare economie die vandaag en morgen welvaart levert. Maar deze katalysator voor de kenniseconomie stokt. Het lerarentekort groeit, de werkdruk onder leraren neemt toe. En de harde waarheid is dat de schoolprestaties van Nederlandse kinderen zijn weggezakt. Nog zorgelijker is het dat de ongelijkheid in het Nederlandse onderwijssysteem toeneemt, zelfs sterker dan in de landen om ons heen. Zo slagen we er steeds minder goed in gelijke kansen te geven aan kinderen met kansrijke of kansarme ouders, uit sterke of zwakke wijken, met een verleden in Nederland of ergens anders.

Speerpunten:

- D66 gaat voor een [efficiënt gebruik](#) van schoolgebouwen
- D66 wil dat alle schoolgebouwen uiterlijk in 2035 energieneutraal zijn.
- D66 wil dat alle scholen voor 2025 voldoen aan de [ventilatiennormen](#) voor nieuwbouw
- D66 wil [Voortgezet Onderwijs](#) in de kern Dalfsen mogelijk maken
- D66 wil de kansen voor [Hoger Onderwijs](#) in de regio vergroten

Efficiënt gebruik

D66 wil brede scholen waar ieder kind gelijke kansen krijgt door goed onderwijs met aandacht voor cultuur, sport, digitale vaardigheden en een gezond leven. Daarom kiest D66 voor bundeling van faciliteiten in het schoolgebouw zoals kinderopvang, voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang, sport en cultuur. Dit biedt met name voor scholen in het buitengebied kansen om zich te versterken. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente het efficiënt gebruik van schoolgebouwen stimuleert. Scholen moeten niet te groot maar ook niet te klein zijn. Het is in het belang van kinderen dat de school voldoende groot is voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod en om samen te spelen en leren met kinderen met verschillende talenten en achtergronden.

D66 kiest ook in krimpgebieden voor kwaliteit. Hier moeten basisscholen, in overleg met inwoners, samenwerken, het onderwijs concentreren en met desnoods een schoolbus het vervoer regelen. Daarbij moet ook fusie tussen openbare en bijzondere scholen mogelijk zijn. Zo stimuleert D66 zoveel mogelijk dat er overal in de gemeente goed basisonderwijs wordt gegeven. D66 wil eerlijke kansen voor alle kinderen en wil een tweedeling voorkomen.

Energie neutrale schoolgebouwen

D66 wil dat alle schoolgebouwen uiterlijk in 2035 energieneutraal zijn. Voor een duurzamere wereld en om de schoolbesturen hun gelden te laten investeren in onderwijs i.p.v. energie.

Ventilatie

We streven er actief naar dat alle schoolgebouwen in onze gemeente voor 2025 geventileerd worden volgens de normen die gelden voor nieuwbouw.

Voortgezet Onderwijs

Dalfsen groeit en blijft groeien en onze jeugd moet nu elke ochtend massaal op pad om ergens in de regio Voortgezet Onderwijs te volgen. D66 wil een onderzoek opzetten tezamen met de PO scholen met als doel de mogelijkheden te verkennen om Voortgezet Onderwijs vanaf 2025 in de eigen kern te kunnen aanbieden.

Hoger Onderwijs

D66 streeft naar een evenwichtige opbouw van de beroepsbevolking, die gericht is op het werken aan de uitdagingen van nu en in de toekomst. Meer HBO en WO geschoold personeel is daarbij essentieel in het Vechtdal. D66 ondersteunt hierin de regio Zwolle e.o. met het bereiken van WO instelling, gericht op de economische pijlers van de toekomst.

Wonen

Er is een schreeuwend tekort aan betaalbare woningen. We zijn met steeds meer mensen en we wonen steeds ruimer in kleinere huishoudens. Ondanks dat prijzen de pan uit rijzen, wordt er niet genoeg gebouwd. Dat wat er gebouwd wordt is veelal voor het duurdere segment. Een veranderende samenleving heeft andere woonwensen. Wanneer je als jongere uit huis wil, of als oudere kleiner wilt wonen, moet je lang zoeken. Er moet meer gebouwd worden, juist voor deze groepen. Daarnaast worden vooral mensen in de oudere woningen onevenredig hard getroffen door stijging van de energieprijzen.

Speerpunten:

- D66 wil 1000 [nieuwe woningen](#)
- D66 wil [inbreiden voor uitbreiden](#)
- D66 wil bestaande woningen [verduurzamen](#)
- D66 wil bouwen naar [behoefte en doorstroming](#) bevorderen

- D66 heeft een open houding voor [woningssplitsing en 'flexwonen'](#)

1000 nieuwe wooneenheden

Wij willen het bouwen van nieuwe wooneenheden versnellen. Landelijk gaan we voor 1 miljoen nieuwe woningen voor 2030. En voor Dalfsen leggen we de lat op 1.000 nieuwe woningen. Daarom werken we samen met de provincie en de landelijke overheid. We brengen hindernissen in kaart en nemen we deze weg. We geven woningcorporaties de opdracht ook woningen met een middenhuur te bouwen. Lokaal kunnen we als gemeenten eisen stellen, zodat deze woningen ook echt voor de middeninkomens beschikbaar komen en blijven.

Sloop voor kansen blijft bestaan en worden in het licht van de mogelijkheden voor het stoppende boerenbedrijf wellicht verruimd. Daarnaast willen we graag vrijkomende winkel- en bedrijfspanden kunnen inzetten in de woningmarkt. We maken het makkelijker om functies van panden te combineren of te veranderen. Inspelen op een veranderende vraag gaat leegstand tegen. Ook stimuleren we groepswoonvormen en eigen initiatief voor woningen, zoals wooncoöperaties en collectief particulier opdrachtgeverschap. Om een bouwvergunning en hypotheek bereikbaar te maken voor woongroepen biedt de overheid hulp met een garantstelling en kennis over collectief wonen.

Stikstofvervuiling dreigt een rem op de woningbouw te zetten. D66 Vechtdal legt prioriteit bij woningbouw en zal landelijke maatregelen tegen stikstofvervuiling ondersteunen.

Inbreiden voor uitbreiden

Nieuwe huizen bouwen we zoveel mogelijk binnen de bebouwde kom. Bij inbreiden slaan we twee vliegen in één klap: we hebben meer ruimte voor groen en werken aan sterkere kernen. Pluspunt is dat voorzieningen en openbaar vervoer al aanwezig zijn. Gezien de grootte van de bouwopgave dienen we ook te kijken waar we verantwoord kunnen uitbreiden. Om de voorzieningen in kleinere kernen op peil te kunnen houden is uitbreiding daar soms gewoon noodzaak en ten aanzien van de uitbreidingslocatie in Dalfsen-Noord en/of Dalfsen-West, spreekt D66 zich uit voor uitsluitend Dalfsen Noord.

D66 is er voorstander van om kantoor en winkelpanden die leeg (komen te) staan ook een woonbestemming te geven.

Verduurzamen bestaande woningen

D66 wil dat energiearmoede wordt aangepakt, dit niet alleen door een (tijdelijke) korting op de heffingen maar ook door het aantal (zeer) slecht te verwarmen huizen te verminderen. Het streven is dat er geen enkele woning in onze gemeente nog energielabel E, G, of F heeft in 2030, tenzij het een monument betreft. De gemeente ondersteunt het verduurzamen van woningen actief door middel van voorlichting, energiecoaches en subsidie. Coöperaties worden via prestatieafspraken gestimuleerd te verduurzamen.

Bevordering doorstroming en bouwen naar behoefte

Naast meer bouwen is het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt een belangrijke manier om de woningcrisis aan te pakken. Onze gemeentes hebben met name een tekort aan een- en tweepersoonswoningen voor bijvoorbeeld stellen zonder kinderen, alleenstaande ouders, singles, senioren of mensen met een beperking. Naast bijvoorbeeld meer appartementen betekent dit ook seniorenwoning in hofjes (knarrenhof), tiny houses en ruimte voor woongemeenschappen onder één dak. Door meer wooneenheden te bouwen voor andere levensfasen en woonbehoeftes, komen er meer gezinswoningen beschikbaar en bevorderen we de doorstroming. Gelet op deze behoefte en op het grondgebruik sluiten we beperkte hoogbouw niet uit. Met maatwerk is meer mogelijk.

Open houding voor woningssplitsing en flexwonen

D66 staat welwillend tegenover woningssplitsing opdat er meer woonruimte beschikbaar komt. Dit helpt de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Woningssplitsing is nu te beperkt mogelijk. D66 wil de drempels voor woningssplitsing verlagen. D66 wil flexwoningen in het Vechtdal mogelijk maken. Flexwoningen zijn flexibele woonoplossingen die relatief snel en goedkoop kunnen worden gerealiseerd en weer beëindigd. Kwalitatieve flexwoningen zijn duurzaam en circulair en voegen iets toe aan de beeldkwaliteit van de locatie.

Economie

Het Vechtdal maakt deel uit van de economische regio Zwolle, een regio die tot de sterkst groeiende economische regio's van Nederland behoort. Het Vechtdal kenmerkt zich binnen de regio als gebied bij uitstek waar recreatie en toerisme een belangrijke economische motor zijn. Ruimte bieden aan ondernemers leidt tot werkgelegenheid en draagvlak voor de voorzieningen.

Speerpunten

- De gemeente faciliteert zoveel mogelijk de [MKB Bedrijven](#)
- [Samenwerking](#) voor behoud en groei
- [Bedrijfsterreinen](#)
- [Koploper](#) blijven op toeristisch- en recreatief gebied door innovaties
- [Circulaire Landbouw](#)

MKB bedrijven

MKB bedrijven zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de werkgelegenheid in onze gemeenten. D66 vindt het van groot belang deze werkgelegenheid te behouden en waar mogelijk verder uit te bouwen. Daarbij moeten de bedrijven de ruimte krijgen zich verder te ontwikkelen. D66 wil zoveel mogelijk drempels wegnemen en bij vergunningaanvragen versnellen door meer bundeling van vergunningen.

Samenwerking

Soms groeien bedrijven uit hun jasje en is er binnen de gemeente geen geschikte plek om die groei mogelijk te maken. D66 wil dan niet vanuit angst reageren en vooral kijken hoe bedrijven voor de regio behouden kunnen worden. Is het niet in de eigen gemeente dan liever in de regio, dit om te voorkomen dat bedrijven vertrekken naar andere delen van Nederland. Hiervoor is samenwerking in de Regio Zwolle, maar ook met de buurregio's in Drenthe en Twente van groot belang. Ook binnen het Vechtdal zoeken de gemeenten elkaar actief op.

Bedrijfsterreinen

D66 spreekt zich uit voor het continueren van het bestaande beleid om uitbreiding te focussen op met name Nieuwleusen en Lemelerveld. Binnen de huidige bestemmingsplannen 'bedrijventerreinen' is nog beperkt ruimte voor nieuw- en/of hervestiging van bedrijven. Wanneer er sprake is van het toevoegen van nieuwe bedrijventerreinen wordt actief afgestemd tussen de gemeenten om onnodige concurrentie of een te groot beslag op ons buitengebied te voorkomen. Ook wordt actief gekeken naar maatregelen om verouderde bedrijventerreinen te revitaliseren waardoor zij weer aantrekkelijk worden voor bedrijven.

Koploper

Samenwerking binnen het Vechtdal op het gebied van toerisme en recreatie kent reeds een lange geschiedenis. De steden, dorpen en het buitengebied van de gemeenten versterken elkaar, juist de samenwerking daarin kan leiden tot een beter aanbod voor onze gastvrije regio. D66 Vechtdal wil actieve steun voor de samenwerking in het Vechtdal omdat onze gasten zich ook niet houden aan gemeentegrenzen. Hier geldt dat met de optelsom van de inspanningen vanuit de gemeenten meer bereikt kan worden. Zoals enkele jaren geleden bijvoorbeeld is gelukt met het bevaarbaar maken van de Vecht.

De coronacrisis laat ons zien dat gezondheid belangrijk is, daarom wil D66 dat naast de agrarische sector, het MKB en het toerisme juist ook de gezondheidssector de aandacht krijgt die het verdient.

Energie

Elke gemeente staat voor een enorme opgave voor wat betreft de energietransitie, van het duurzaam opwekken tot opslag en netbeheer. D66 zet zich in voor duurzame energie. Wij willen dat mensen en bedrijven gebruik kunnen maken van schone energie en zo mogelijk zelf schone energie kunnen opwekken. D66 streeft naar een zo groot mogelijke acceptatie door inwoners van het opwekken van duurzame energie door zon, wind en andere vormen van duurzame energie. Tegelijkertijd wil D66 onze mooie omgeving mooi houden. D66 wil bij grootschalige energieopwekking een zorgvuldige afweging tussen doel, opbrengst en landschappelijke inpassing. Bewoners praten mee, denken mee en profiteren mee van de schone energie van de toekomst.

Speerpunten

- D66 is voorstander van '[Zon op Dak](#)'
- D66 gaat voor Dubbel grondgebruik bij het realiseren van [zonneparken](#)
- D66 wil knelpunten in het [elektriciteitsnet](#) wegnemen
- D66 wil een eigen gemeentelijke [energie coöperatie](#)
- D66 wil elke nieuwbouw [gasloos](#)
- D66 wil pro actieve [energiecoaches](#)
- D66 wil per wijk [inzicht](#) in de beste mogelijkheden om van het gas af te gaan
- D66 wil dat omwonenden niet alleen de lasten maar ook de [lusten](#) hebben
- D66 wil kansen naast voor wind en zon ook voor [waterstof](#)

Zon op dak

D66 is voorstander van 'zon op dak', daarom zet D66 zich in om belemmeringen op gemeentelijk niveau weg te nemen. En via de aanpak 'Gemeente zoekt dak' benadert de gemeente ondernemers en eigenaren van grotere dakoppervlakken, om te stimuleren om panelen op hun dak te leggen en desnoods dak 'te huren' om als gemeente zonnepanelen daar op te leggen tegen vergoeding voor de eigenaren. En D66 wil ook zonnepanelen voor bewoners van huurwoningen makkelijker maken. In hun opdracht gevende rol maakt de gemeente (bij de prestatieafspraken) afspraken met woningcorporaties, om huurders de mogelijkheid te geven zonnepanelen te huren. Voor nieuwbouw van bedrijfspanden wil D66 Vechtdal in de vergunningsaanvraag als extra eis opnemen dat de dakconstructie geschikt moet zijn voor zonnepanelen

Zonneparken

Dubbel grondgebruik door zonneparken verdient de voorkeur, voorbeelden van dubbel grondgebruik zijn zonnecarports op parkeerterreinen en zacht fruit onder (speciale) zonnepanelen. Zonneparken zijn tijdelijk (25 jaar).

Elektriciteitsnet

In overleg met de elektriciteitsnet beheerder wordt gekeken naar knelpunten op het stroomnet. Als aandeelhouder van de netbeheerder dienen gemeenten en provincie strategisch te sturen op prioriteiten, en in het algemeen belang de daarvoor benodigde financiering te (helpen) regelen. Dit alles met inzet van eigen middelen of een beroep op externe fondsen, nationaal of Europees. De gemeente helpt daarnaast met oplossingen in, bijvoorbeeld, de vorm van locaties voor energieopslag. Projecten die "overschotten" van duurzame energie benutten krijgen medewerking. Iets wat zeker bijdraagt aan de ontlasting van het stroomnet is om bij de plaatsing van laadpalen te kiezen voor slimme laadpalen. Dit zijn laadpalen die een auto kunnen opladen maar die ook energie van een auto terug kunnen geven op piekmomenten aan de woning of het net.

Energie coöperatie

D66 Vechtdal wil dat opbrengsten van duurzame energie zoveel mogelijk binnen de eigen gemeenschap blijven. Dat kan met een gemeentelijk energiebedrijf. Ook kunnen kernen die een energiecoöperatie willen oprichten daarbij hulp van de gemeente krijgen.

Gasloos

Naast nieuwbouw van woningen willen we graag voor elkaar krijgen dat ook bedrijven aardgasvrij worden gebouwd.

Energiecoaches

Onze gemeentes beschikken over energiecoaches. Wij zien graag dat deze energiecoaches *pro-actief* de wijk in trekken om gratis en vrijblijvend energiebesparingsmogelijkheden te adviseren.

Inzicht

D66 wil voor elke wijk in de gemeente snel inzichtelijk maken hoe ze het beste van het gas af kunnen. Zo is het op dit moment onzeker voor bestaande woningen of en wanneer deze verwarmd kunnen worden in onze gemeente met betrekking tot groene waterstof of dat er geothermie beschikbaar is. Wellicht zijn er zelfs nog andere mogelijkheden zoals groen gas. Wij willen per wijk de beste keuzes inzichtelijk maken zodat inwoners beter weten waar ze nu en later aan toe zijn.

Lasten en lusten

Als er geen sprake is van een energiecoöperatie dan is het streven dat bij de grotere energieprojecten omwonenden mee profiteren of zelfs verdienen aan het project onder het motto 'niet alleen de lasten maar ook de lusten'.

Waterstof

Op het terrein van de Gasunie in Vilsteren bestaat de mogelijkheid tot het produceren van waterstof. Met de afname van het gebruik van aardgas biedt dit wellicht kansen tot het elders gebruiken van waterstof en een eerste opstap naar waterstof economie. D66 wil dat de gemeente actief gaat kijken of er mogelijkheden zijn met de Gasunie voor de afname van waterstof bijvoorbeeld voor gebruik in gemeentelijke voertuigen.

Verkeer en Vervoer

Bereikbaarheid is voor onze inwoners belangrijk, D66 zet zich in voor goede en veilige verbindingen, zowel per fiets als per auto als per openbaar vervoer. Voor veel van onze inwoners speelt de auto een belangrijke rol op het gebied van mobiliteit en veel inwoners hechten aan de vrijheid die een eigen auto geeft, hier zijn wij ons van bewust. Wij willen de overstap naar elektrische auto's bevorderen en deelauto en auto-op-afroep systemen onder de aandacht brengen en daar waar mogelijk aantrekkelijker maken.

Speerpunten

- Goede en veilige [verbindingen](#)
- [Deelmobiliteit](#) wordt bevorderd
- D66 wil een onderzoek starten naar [geluidsoverlast](#)
- D66 wil een visie en [tunnel](#) voor de rondweg
- Meewerken aan realisering [waterstoftankstation](#)
- Verbetering van de [OV verbindingen en treinstations](#)
- Meer [fietssnelwegen](#)

Goede en veilige verbindingen

Voor een goede bereikbaarheid dienen de woon-, werk- en winkelkernen verbonden te zijn op een manier die zowel het fietsverkeer (en ook voetgangers) stimuleert als het onvermijdelijke autoverkeer voldoende faciliteert. Veiligheid en leefbaarheid (geluid en fijnstof) spelen een grote rol bij de integrale afwegingen en keuzes. Zowel bij het gemeentelijke wegennet als bij de provinciale wegen (N377,N340,N348) in onze gemeente.

Geluidsoverlast N-wegen

Bereikbaarheid heeft een prijs maar deze mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid. Met name voor Nieuwleusen en Lemelerveld speelt geluidsoverlast van de twee N-wegen. D66 wil een onafhankelijk onderzoek opstarten naar geluidsoverlast en beleving van beide wegen.

Tunnel onder de rondweg

Er is een toename van verkeer op de rondweg, het wordt steeds drukker. Voor de langere termijn moet er een visie ontwikkeld worden hoe we met de rondweg omgaan. Los van die visie zien we in dat de weg altijd een scheiding tussen Dalfsen-Oost en de kern zal blijven. Voor de fietsers en wandelaars willen we daarom sowieso een veilige oversteek creëren. Het liefst in de vorm van een tunnel

Elektrisch rijden

In mobiliteit zien we een omslag naar elektrisch vervoer, meer en meer nieuwe auto's zijn elektrisch en er zijn zelfs automerken die aangegeven hebben alleen nog maar elektrisch aangedreven voertuigen te zullen produceren. D66 juicht deze ontwikkeling toe.

De omslag naar elektrisch rijden is al enkele jaren gaande maar qua infrastructuur zijn er nog wel slagen te maken. Zo kennen we op diverse plekken in de gemeente openbare laadpalen maar wanneer elektrisch rijden in de toekomst de norm wordt, zal dat ook in woonwijken meer gefaciliteerd moeten worden met laadpalen. De gemeente zal met oplossingen moeten komen opdat ook bewoners zonder parkeren op eigen grond elektrisch kunnen opladen. Dat betekent meer laadpalen plaatsen of innovatieve oplossingen ondersteunen opdat de inwoners vanaf een eigen laadpunt auto's op de openbare weg kunnen laden.

Deelmobiliteit; Auto en fiets op afroep

D66 wil dat de gemeente deelmobiliteit stimuleert en ondersteunt (met bijvoorbeeld goedkopere parkeervergunningen, slimme laadpalen, opstelplekken voor fietsen, scooters etc). Daar waar nodig neemt de gemeente het initiatief en stelt de gemeente kennismakingsabonnementen beschikbaar.

Waterstoftankstation

Omdat waarschijnlijk niet alle voertuigen een (volledig) elektrische aandrijving zullen krijgen in de toekomst, dient de gemeente zich in te zetten voor de komst van een waterstoftankstation in onze gemeente.

OV verbindingen en treinstations

De spoorverbindingen in deze regio dienen verder te verbeteren, via onder meer elektrificatie van het spoor Almelo-Mariënborg, realisatie Nedersaksenlijn en verbetering van de stations. Dat laatste onder andere door het plaatsen van (meer) slimme laadpalen, het pleiten voor meer bewaakte fietsenstallingen en/of fietskluisen, bij Pro Rail het aankaarten van het plaatsen van perronoverkappingen, al dan niet voorzien van zonnepanelen. En de gemeente doet er alles aan om een mobiliteitshub te creëren bij elk station waar fiets, bus en trein perfect op elkaar aansluiten.

Fietssnelwegen

D66 maakt werk van fietssnelwegen. De mobiliteit verandert snel met de komst van de elektrische fiets en de speed pedelec. Meer goede snelle en veilige verbindingen zijn essentieel voor het verdere succes van deze milieuvriendelijke alternatieven voor het woon-werkverkeer c.q. woon-schoonverkeer.

Leefbaarheid

De diversiteit van de verschillende kernen en buurtschappen binnen het Vechtdal is groot. De voorzieningen staan op veel plekken onder druk, scholen worden soms te klein om nog te kunnen voortbestaan, winkels en andere maatschappelijke voorzieningen moeten hun deuren sluiten. Voor biodiversiteit en milieu is te weinig aandacht.

Speerpunten

- D66 wil plaatselijke belangen ondersteunen in initiatieven die de [samenhang vergroten](#) in dorpen
- D66 wil stimulering van initiatieven voor [circulaire landbouw](#)
- D66 wil dat de gemeente actief meedenkt met [stoppende agrariërs](#) om te komen tot nieuwe mogelijkheden op hun bedrijf. Dat betekent ook kritisch kijken naar het actuele nut van bestaande regels voor een nieuw verdienmodel.
- D66 wil dat [biodiversiteit](#) een belangrijke plaats krijgt bij nieuwe ruimtelijke initiatieven

Samenhang vergroten

Met plaatselijk belangen wordt actief gekeken naar de ontwikkeling van hun kern of buurtschap. De gemeente neemt een actieve houding aan met als uitgangspunt het kijken wat mogelijk is. Kleinschalige toevoeging van woningen bij de dorpen biedt soms mogelijkheden voor jongvolwassenen om in hun kern te blijven wonen. Voor deze projecten wordt actief samenwerking gezocht met de verschillende woningbouwcorporaties om er ook voor te zorgen dat deze woningen ook echt voor deze doelgroep beschikbaar zijn.

Circulaire landbouw

Een belangrijk kenmerk van ons buitengebied is de agrarische sector. D66 vindt dat een economisch succesvolle agrarische sector goed is voor de hele gemeente. In onze gemeente moet voldoende, lekker en gezond, duurzaam en veilig voedsel geproduceerd worden met aandacht voor de natuur en biodiversiteit. Boeren moeten dus kunnen boeren maar wel in een setting die past binnen de huidige tijd. De komende decennia zal de agrarische sector een enorme verandering ondergaan. Veel boeren geven al aan naar alternatieven te zoeken voor het bedrijf, waar ze met zoveel liefde in werken. De oplossingen liggen niet meteen voor het oprapen, toch zijn er voor boeren mogelijkheden om geld te verdienen aan de grond waarop zij nu landbouw of veeteelt bedrijven. Bijvoorbeeld door de directe lokale verkoop van producten uit de omgeving via een coöperatie of een/productiefaciliteit. Bosbouw in combinatie met recreatie en energieopwekking, kleinschalige woningbouw in de vorm van woongemeenschappen of tiny houses in het bos behoren ook tot de mogelijkheden.

D66 ziet duurzaamheid, groene energievoorziening, agrarisch natuurbeheer en recreatie als belangrijke kansen om het platteland leefbaar te houden. De gemeente ondersteunt duurzame en innovatieve ontwikkeling van de landbouw en helpt bij het klimaatbestendig maken en beheren van landbouwgebieden binnen de gemeente. Dit zijn de stappen om te werken aan een circulaire landbouw en een toekomstbestendige sector.

Stoppende agrariërs

Die ondernemers die besluiten om te stoppen met hun onderneming worden door de gemeente ondersteund in het zoeken van een nieuwe bestemming voor hun locatie. Bij het eventueel wijzigen van de bestemming wordt uiteraard groot belang gehecht aan draagvlak in de omgeving, maar ook de toekomst van de ondernemer weegt hier zwaar. Met ondernemers wordt gekeken naar toekomstige functie(s) voor de woning en bedrijfspanden waarbij kleinschalige bedrijvigheid, diversiteit in woonvormen en recreatief gebruik tot de mogelijkheden behoort.

Biodiversiteit

D66 vindt biodiversiteit belangrijk, omdat dat onder meer bijdraagt aan de bestrijding van plagen als de eikenprocessierups. Inzaaien van bloemen in berm en een aangepast maaibeeld daar zijn we voor, mits dit niet tot overlast of onveiligheid in het verkeer leidt.

Een apart punt is dat D66 het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die schadelijk zijn voor mens en natuur wil terugdringen en op den duur wil verbieden.

Bij ruimtelijke initiatieven wil D66 een biodiversiteitsparagraaf in omgevingsplannen waarbij duidelijk wordt gemaakt welke randvoorwaarden op het gebied van biodiversiteit gesteld worden aan nieuwe plannen.

Gezondheid, Sport en bewegen

De coronapandemie heeft ons opnieuw geleerd dat gezondheid belangrijk is en dat preventie daarin een belangrijke rol speelt. Mede daarom is D66 voor projecten als Vitaal Vechtdal en het IJlandse model. Het uitgangspunt van D66 is een breed beweegaanbod met het credo: 'een leven lang bewegen in een vitaal Vechtdal'. Bewegen draagt bij aan een betere algehele gezondheid, en heeft daarnaast bij kinderen in sportverband ook een bijdrage aan de ontwikkeling. Het aanbod van bewegen (sporten) moet daarom voor iedereen toegankelijk zijn en blijven. Een leven lang bewegen begint met veilig (leren) bewegen / sporten met plezier.

Speerpunten

- Een [preventiemodel](#) invoeren
- Bewegen / sporten voor iedereen [bereikbaar en betaalbaar](#)
- D66 wil een [sportstimuleringsregeling](#) voor jeugd

Een preventiemodel

D66 Vechtdal is groot voorstander van invoeren een preventiemodel dat gericht is op het creëren van een positieve leefomgeving. Bijvoorbeeld het IJlands model, dit model verhoogt de weerstand van jongvolwassenen tegen de verleidingen van tabak, alcohol, softdrugs en drugs. Een preventiemodel biedt een gezondheidswinst die een leven lang doorwerkt. Het model, toegepast op de context van het Nederlandse Vechtdal, werkt aan het terugdringen van alcohol-, drugs- en tabaksgebruik onder jongeren en aan het verbeteren van hun welbevinden via sporten en cultuuraanbod.

Bereikbaar en betaalbaar

Om bewegen en sporten voor iedereen toegankelijk te houden, ondersteunt de gemeente sportverenigingen en doet de gemeente haar best om bewegen / sporten betaalbaar te houden. Van de coronacrisis kunnen we onder meer leren dat een goede wandel- en fietsinfrastructuur sowieso nodig is.

Sportstimuleringsregeling

Een goede manier om jeugd te stimuleren meer aan sport te doen en dit ook bereikbaar te maken is een stimuleringsregeling. D66 wil dat iedere jongere t/m 17 jaar een bijdrage krijgt in het lidmaatschap van een sport- of culturele vereniging. Naast het stimuleren van sport- en cultuurbeoefening stimuleren we hier ook het

verenigingsleven mee. En omdat bewegen ook bij ouderen tot gezondheidswinst leidt, dient er in overleg met ouderen gekeken te worden of er iets extra's gedaan moet worden om ouderen in beweging te houden (respectievelijk te krijgen).

Kunst en Cultuur

Voor D66 is cultuur een inspiratiebron voor iedereen en geen 'hobby' of luxeartikel voor enkelen. Kunst, cultuur en erfgoed kunnen verbinden en onderscheiden. In de regio zijn er veel (particuliere) initiatieven op het gebied van het maken en tonen van kunst of het leren van kunst. D66 pleit voor het in stand houden van deze initiatieven en zorgt voor een intensieve samenwerking tussen de betrokken partijen.

Speerpunten

- [Serieus nemen](#) van cultuur, cultuurbeoefening en cultuureducatie
- D66 wil een [cultuurstimuleringsregeling](#) voor de jeugd

Serieus nemen

Cultuur verbindt, draagt bij aan de kwaliteit van leven en versterkt het creatieve vermogen en daarmee onze samenleving. Het zelf muziek maken, dansen, poëzie schrijven, toneel spelen of andere cultuuruiting blijkt bij te dragen aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen én aan de leefbaarheid.

Cultuurstimuleringsregeling

Een goede manier om jeugd te stimuleren meer met cultuur te doen en dit ook bereikbaar te maken is een stimuleringsregeling. D66 wil dat iedere jongere t/m 17 jaar een bijdrage krijgt in het lidmaatschap van een sport- of culturele vereniging. Naast het stimuleren van sport- en cultuurbeoefening stimuleren we hier ook het verenigingsleven mee.

De gemeente weegt, als het aan D66 ligt, de sociale verbinding van een culturele instelling in de samenleving positief mee bij het besluit om een subsidie te verlenen. D66 wil niet dat de politiek of het gemeentebestuur een inhoudelijk oordeel velt over de kwaliteit of toelaatbaarheid van kunstuitingen. Wanneer selectie op kwaliteit nodig is, dan dient de inhoudelijke oordeelsvorming uitgevoerd te worden door een onafhankelijke commissie.

Sociaal domein

Het sociaal domein is bij uitstek een domein waar de slogan 'laat iedereen vrij maar niemand vallen' van toepassing is. D66 vertrouwt op de kracht en de verantwoordelijkheid van mensen zelf. Zij moeten in staat worden gesteld zelf regie te voeren over het eigen leven en deelname aan het sociale en maatschappelijk verkeer. Dit geldt ook als er omstandigheden zijn waardoor dit bemoeilijkt wordt door ziekte, uitval of chronisch gebrek. Ieder mens heeft, tenslotte recht op een respectvol en volwaardig bestaan. Daar waar eigen regie tekortschiet of de omgeving het laat afweten, kan de overheid bijspringen. Ook voor nieuwkomers.

Speerpunten

- D66 kijkt vooral naar wat mensen [wel kunnen](#)
- D66 wil een proef opzetten met [Basisbanen](#)
- Koester en ondersteun [mantelzorgers](#)
- [WMO \(Wet Maatschappelijke Ondersteuning\)](#) is kostendekkend
- [Vroegsignalering](#) draagt bij aan het voorkomen van problemen bij jongeren
- D66 vindt het belangrijk dat ouderen zelf [regie](#) houden.
- D66 wil voor vluchtelingen een (tijdelijke) [locatie](#) openen

Wel kunnen

D66 wil extra kansen en ondersteuning voor mensen die op achterstand staan. Dat betekent dat de gemeente oog moet hebben voor het individu en dan met name oog voor wat kan iemand nog wel?! Kan dat in een (klein) dienstverband, via dagbesteding, vrijwilligerswerk of is een opleiding nodig? Of is iemand te ziek om welk werk dan ook te doen? Momenteel zijn de schotten tussen inkomens- en ondersteunende voorzieningen niet altijd kansengericht. Ook in geval van schulden, is niet de schuldvraag relevant, maar de oplossing. Hoe komen mensen zo snel mogelijk van schulden af zodat ze menswaardig mee kunnen in de maatschappij.

Basisbanen

D66 wil graag een proef starten op het gebied van basisbanen. Dat zijn banen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, dit is een win-win voor deze mensen, welke gehoord, gezien en gewaardeerd worden, als ook voor de 'Werkbedrijven'. En het werkt ook nog eens preventief. Hierin is een rol weggelegd voor gemeentelijke 'werkbedrijven' en we stimuleren dat werkgevers hier gebruik van maken. Een stap verder is de invoering van een basisinkomen. Hier zijn nog geen mogelijkheden voor maar mocht dat veranderen, dan willen we ook hier graag een experiment mee opzetten.

Mantelzorgers

D66 zou het een mooi streven vinden om één dag per jaar de mantelzorgers in onze gemeente in het zonnetje te zetten. Of dat nou gebeurt door een receptie op het gemeentehuis of dat we als gemeente de zorg voor 1 dag op ons nemen. Wij koesteren onze mantelzorgers. Verder pleiten we voor oplossingen die de grote druk op mantelzorgers kan verlichten. Bijvoorbeeld door het opzetten van een gemeentelijke pool van thuiszorgers.

WMO

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) biedt lokaal kansen. Door de zorg op gemeentelijk niveau te organiseren, is de invloed en betrokkenheid bij de eigen inwoners het grootst. Maatwerk was en is de bedoeling. Alleen zien we dat de landelijke overheid met de invoering van de WMO ook een bezuiniging doorvoerde welke de rekening bij de gemeente neerlegde. Onder andere door de inzet van vele plaatselijke D66 afdelingen is er door de landelijke overheid extra geld beschikbaar gekomen. Wij blijven ons inzetten om deze gelden structureel te verbeteren. Alles voor onze meest kwetsbare mede-inwoners.

Jeugdzorg en jongvolwassenen

Onder het motto 'It takes a village to raise a Child' wil D66 dat de gemeente investeert in vroeg signalering van problemen en preventie. Door eventuele problemen al in een vroegtijdig stadium te signaleren, bijvoorbeeld op scholen en consultatiebureaus, kunnen latere problemen worden voorkomen. D66 pleit voor de invoering van een netwerk van vroegsignalering. D66 vertrouwt op de eigen kracht van professionals, ouders en het kind. Professionals, ouders en het kind kunnen beter preventief te werk gaan dan ambtenaren. D66 wil dan ook dat de gemeente en de professionals kijken naar 'wat wel kan' in plaats van 'wat niet kan'.

Van belang is verder om onderscheid te maken in de leeftijd van 18- en 18+.

De leeftijdsgrens van 18 is niet altijd passend bij de doelgroep. Voor sommigen met een intensieve en complexe hulpvraag is die leeftijdsgrens te absoluut. De wet kent, onder voorwaarden, de mogelijkheid van zogeheten verlengde jeugdzorg, tot 23 jaar. D66 pleit ervoor dat elke jongere van 17 welke jeugdzorg ontvangt gedurende dat jaar een aanwijzing krijgt over hoe verder te gaan na 18.

Zorgeloos ouder worden

D66 vindt het belangrijk dat ouderen zelf regie kunnen houden over hun dagelijks leven, om zo lang mogelijk zorgeloos ouder te kunnen worden. Daarom willen we eigen initiatieven, waarbij ouderen samen met vrijwilligers zorg en samenzijn lokaal organiseren, maximaal faciliteren. In deze zijn wij voor woonzorgcoaches. Woonzorgcoaches helpen de ouderen en hun naasten om de regie op de zorg te houden, vanaf het moment dat zelfstandig wonende ouderen zorg nodig hebben. En we sluiten ons aan bij de oproep van de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) om te komen tot een woonzorgvisie, dit mede omdat een goede woning op de goede plek het verschil kan maken tussen met hulp langer thuis wonen of opname in een verpleeghuis.

Vluchtelingen, Locatie

Uiteraard (blijven) de drie Vechtdalgemeentes volgens D66 Vechtdal voldoen aan de opgave van huisvesting van statushouders. Voor vluchtelingen willen we in de regio opvang creëren door het openen van een (tijdelijke) locatie.

Veiligheid

Mensen kunnen pas echt vrij zijn als ze zich veilig voelen. Veiligheid is een absolute voorwaarde voor een vrije samenleving. Hierbij gaat het om veiligheid op straat, in je huis, maar ook de veiligheid om te kunnen zijn wie je bent.

De gemeente heeft samen met het Openbaar Ministerie en de politie een belangrijke taak in het bevorderen van die veiligheid. Maar wij zelf, inwoners van de gemeente hebben daar ook een nadrukkelijke rol. Gezond verstand, omzien naar elkaar en een oplettende blik maken onze samenleving prettiger en veiliger.

In het voorkomen van criminaliteit ligt er ook een belangrijke taak bij de gemeente. Dat betekent aandacht voor hen die dreigen buiten de boot te vallen en hun kansen in de samenleving kleiner zien worden. Juist wanneer je dit vroeg signaleert is erger te voorkomen.

Speerpunten

- De politie is [lokaal bereikbaar](#)
- D66 wil een [actieve gemeente](#) als het gaat om veiligheid in buurten
- D66 wil dat de gemeente ondersteunt bij het opzetten van [buurtveilig](#) projecten
- D66 wil een actief [BIBOB beleid](#)
- D66 wil aandacht voor (jonge) mensen die [buiten de boot](#) dreigen te vallen

Politie lokaal bereikbaar

Veel politiekantoren zijn de laatste jaren gefuseerd terwijl we een toename van met name drugscriminaliteit in het oosten zien. Relatief gezien zijn we een zeer veilige regio maar het gevoel is soms anders, een bereikbare politie dichtbij helpt bij het tegengaan van dat gevoel. Ook de inzet van wijkagenten is hierbij een belangrijk instrument.

Actieve gemeente

Hoewel de politie en het Openbaar Ministerie de belangrijkste organen zijn voor het bestrijden en vervolgen van criminaliteit heeft ook de gemeente hier een taak. D66 wil dat de gemeente partijen die actief zijn in de wijken en buurten blijft verbinden om snel preventief in te kunnen grijpen. Daar waar de veiligheid en de openbare orde in het geding is grijpt de burgemeester actief in. Maar preventie en weten wat er speelt is minstens zo belangrijk.

Buurtveilig

Naast de rol van de gemeente met politie en justitie zijn onze inwoners de oren en ogen in de samenleving. D66 wil de komende jaren actieve ondersteuning van de gemeente voor initiatieven in buurten die de buurt veiliger maken. De gemeente kan bijvoorbeeld faciliteren in het opzetten van buurt Whatsapp groepen waarin mensen verdachte zaken kunnen bespreken en melden.

Onderwereld-bovenwereld

Criminelen die vanuit de onderwereld een weg vinden naar de bovenwereld zijn een groot probleem. Waar de zichtbare criminaliteit in onze regio wellicht minder groot is, lopen we wel risico op het gebied van drugsproductie en bijbehorende criminaliteit. Het is van groot belang om steeds alert te zijn op nieuwe manieren die criminelen vinden om hun criminele geld wit te wassen. D66 wil dat de gemeente actief blijft kijken hoe het BIBOB instrument (integriteitsonderzoek) ingezet kan worden bij nieuwe vestiging van bedrijven of het vernieuwen van vergunningen.

Uitweg

D66 wil in samenspraak met de landelijk overheid voldoende geld en instrumenten bieden om jongeren een uitweg uit (drugs)criminaliteit te bieden door het volgen van een opleiding of begeleiding bij het vinden van werk.

Financiën

Gemeenten zijn voor het overgrote deel van hun inkomsten afhankelijk van de Rijksoverheid. De afgelopen jaren betekende de overgang van taken naar gemeenten, zonder dat daar in voldoende mate middelen voor beschikbaar werden gesteld, dat gemeenten voor lastige keuzes stonden.

Speerpunten

- D66 kiest voor [solide financiën](#)
- Bij de start van de bestuursperiode geven we [duidelijkheid](#) over de belastingen voor de hele periode
- Belastingen stijgen met maximaal de [inflatie](#)
- D66 wil een lange termijn [investeringsagenda](#) opstellen

- Bij [nieuw beleid](#) wordt eerst gekeken naar het schrappen van oud beleid
- We starten experimenten met [buurt en dorpsbudgetten](#)

Solide financiën

D66 kiest voor solide financieel beleid. De gemeente houdt uiteraard voldoende reserves aan om bij tegenvallers niet meteen te hoeven teruggrijpen op lastenverzwaring. Aan de andere kant is het maatschappelijk nadelig om onnodig geld op te potten. In dat geval is het interessanter om bepaalde investeringen die zich soms ook terugverdienen, zoals investeringen in energiebesparing, naar voren te halen.

Duidelijkheid

Bij tekorten wordt als eerste gekeken hoe de uitgaven kunnen worden verlaagd voordat naar instrumenten als de OZB (Onroerend Zaak Belasting) wordt gekeken. D66 is er voorstander van om aan het begin van de bestuursperiode zoveel mogelijk duidelijkheid te geven over de lastenontwikkelingen. Dit om bewoners en bedrijven voor meerdere jaren duidelijkheid te geven over de hoogte van de gemeentelijke belastingen.

Inflatie

Uitgangspositie is dat belastingen waar mogelijk niet meer dan met de inflatiecorrectie worden verhoogd.

Investeringsagenda

D66 kijkt verder dan het hier en nu. Daarom willen wij in samenwerking met de raad en het college een lange termijn investeringsagenda in (2022- 2032) opstellen. Een agenda die gericht is op de vier grote thema's die ons in de komende jaren bezig houden:

- de energietransitie op lokaal niveau
- verduurzaming van de groene omgeving met een goede balans tussen natuur, wonen en werken
- versterking en innovatie van de infrastructuur (weg, water, spoor en digitaal)
- de landbouwtransitie waarin ruimte is voor duurzaam ondernemerschap en nieuwe verbindingen

Nieuw beleid

Wanneer extra geld beschikbaar gesteld wordt om doelen te bereiken wil D66 dat bij voorstellen eerst wordt gekeken naar de effectiviteit van het geld wat al in die doelen wordt gestoken. Soms is meer geld ergens in steken niet de oplossing maar is het anders besteden van dat geld veel effectiever. Daarnaast wordt actiever gekeken naar beleid wat geschrapt kan worden omdat de doelen bereikt zijn of de ingezette middelen niet het gewenste effect hebben.

Tot slot nog even dit: Elke politieke beslissing over de fysieke leefomgeving, of het nu gaat om woningbouw, mobiliteit, landbouw of industrie, moet worden getoetst aan de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn.